

Hedmarksskogbruket 1992

Utgitt av Kontaktutvalget för skogbruket i Hedmark

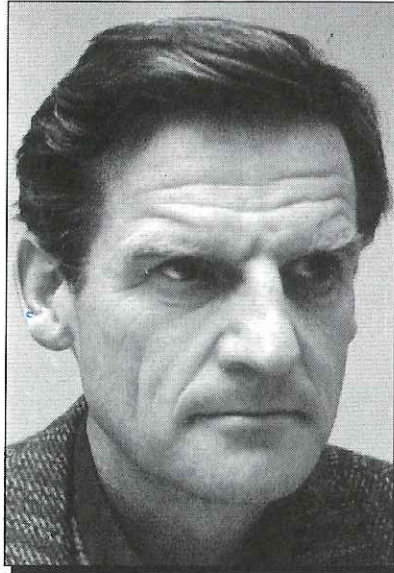
Nye utfordringer i Hedmarksskogbruket

Vanskelige markedsforhold og reduserte tømmerpriser gir seg nå utslag i aktiviteten i skogen i Hedmark.

Avvirkningen i 1992 ligger for annet år godt under de tre foregående toppår.

Investeringene i skogbruket er også merkbart redusert. I tillegg til svekket økonomi og investeringsevne, skyldes dette også en uvanlig sterk og langvarig forsommertørke. Denne tørkeperioden vil også øke faren for tiltagende insektskader.

Storingsproposisjon nr 8 (1992-93) om landbrukspolitikken fastslår at økt verdiskapning, blant annet gjennom langsiktige investeringer, fortsatt skal være et sentralt skogpolitisk mål. Det er viktig at offentlige virkemidler også i årene frem-

over settes inn for å nå dette mål, i tråd med det som forelå i Storingsproposisjon nr 8.

Gjennom de etablerte Kontaktutvalg er «Hedmarksskogbruket» i ferd med å iverksette tiltak for å sikre en videre oppbygging og bedre utnytting av skogressursene i fylket.

Dette skal skje både med sikte på økt verdiskapning og på et mer flersidig og miljøtilpasset skogbruk.

I dette arbeidet vil det bli lagt vekt på å fremheve at skogbruket skaper produkter med miljømessige kvaliteter og som produseres med lite forbruk av ikke fornybar energi og uten store forurensninger, samtidig som det skaper arbeidsplasser og økte inntekter i næringssvake områder.

Truls Gram

Kontaktutvalget for skogbruket i Hedmark

Fylkeslandbrukskontoret i Hedmark - Skogbruksetaten
Glommen Skogeierforening
Mjøsen Skogeierforening
Trysilvassdragets Skogeierforening
Norskog avd. Hedmark
Hedmark Skogselskap

Betydelig reduksjon i avvirkingen

Vel 2 1/4 mill m³ tømmer avvirket i driftsåret 1991/92

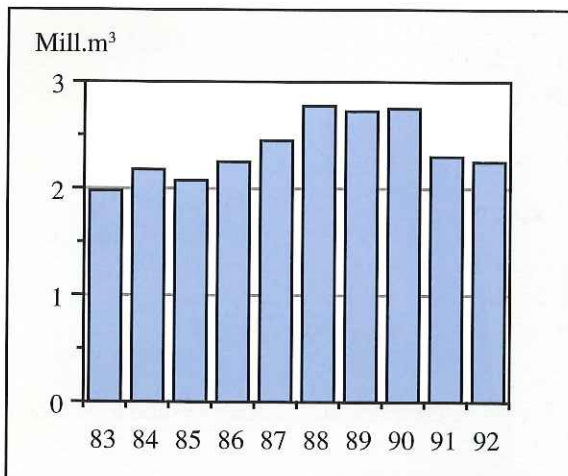
- Avvirket kvantum omtrent som fjoråret.
- Gjennomsnittlig tømmerpris pr m³ 7% ned.
- Ca. 8% reduksjon i samlet tømmerverdi.

	Kvantum 1000 m ³	Verdi mill kr	Gj.snitts- verdi kr/m ³
1991/92	2.262	790	349
1990/91	2.294	864	376
Endring	- 1%	- 8%	- 7%

Tallene omfatter ikke ved for salg og til eget bruk.

NB! Tallene gjelder driftssesongen 1991/92.

Avvirkingen siste 10-årsperiode

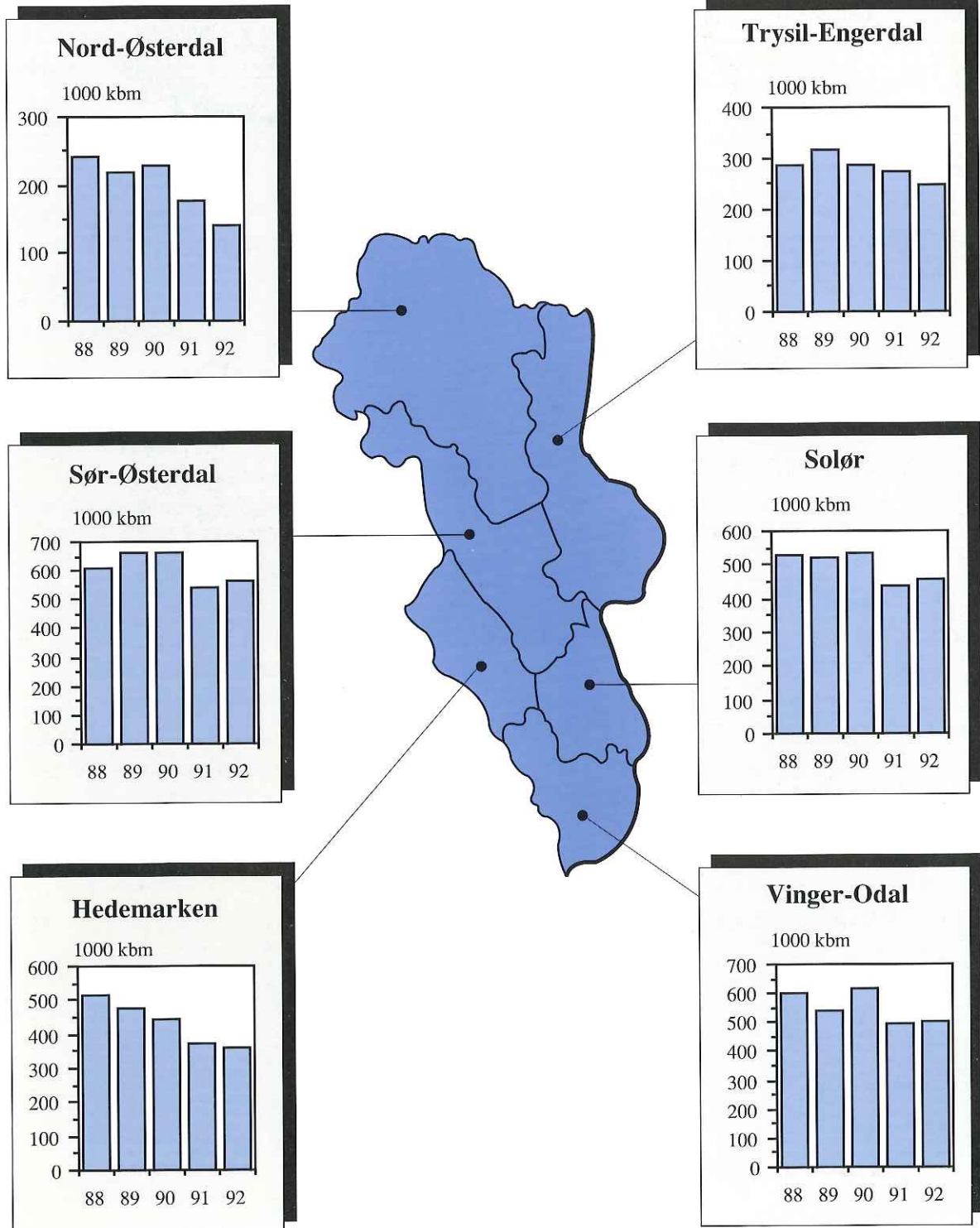
- Begrenset avsetning for massevirke preger dagens tømmermarked.
- Betydelig prisnedgang både for massevirke og skurtømmer.
- Markert øket andel av furu i den samlede avvirkingen siste år.

Nye rammebetingelser og krav til flerbruks-hensyn skaper behov for nytenkning når det gjelder avvirkningsarbeidene.

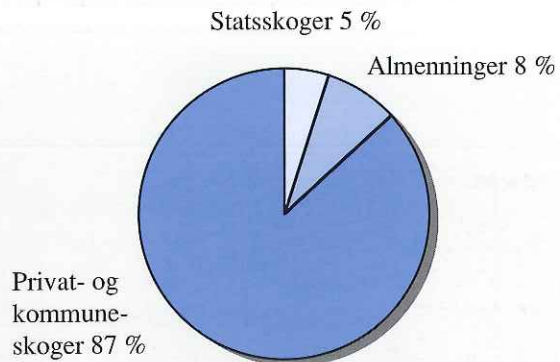

Avvirkningen fordelt på regioner

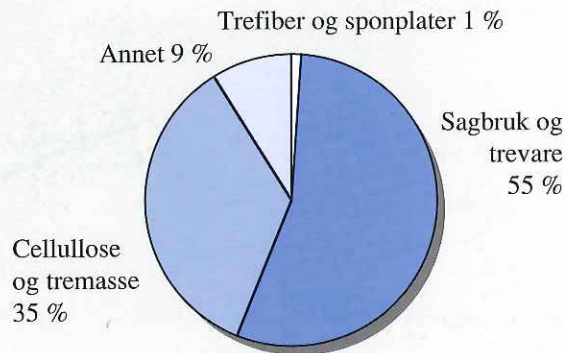
Tømmeret kommer fra ...

Tømmerkvantumet for salg fordelt på eierkategorier er stabilt i Hedmark.

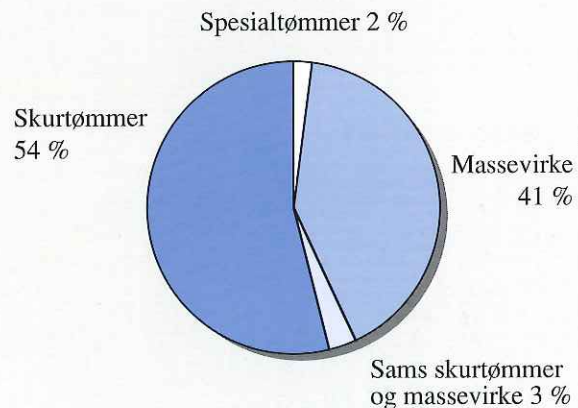
Tømmeret går til ...

Fortsatt høy andel av avvirkingen til sagbrukene. Fordelingen preges ellers av noe mer sammensatte omsetningsforhold.

Noe høyere skurtømmerandel

Ellers små endringer i sortimentssammensetningen.

Salgsavvirkingen fordeler seg med:

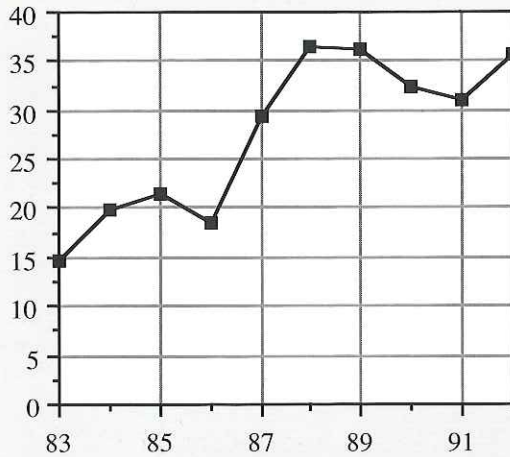
70 % gran

28 % furu

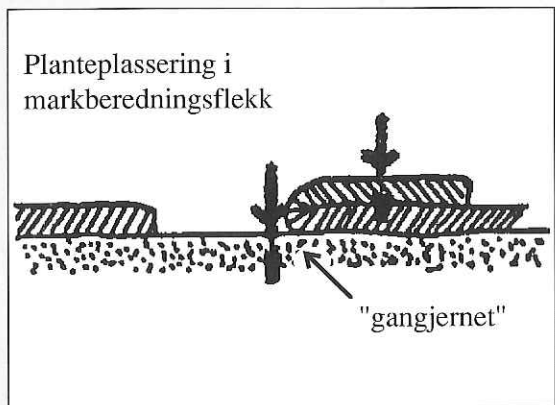
2 % lauv

Markberedning

1000 dekar

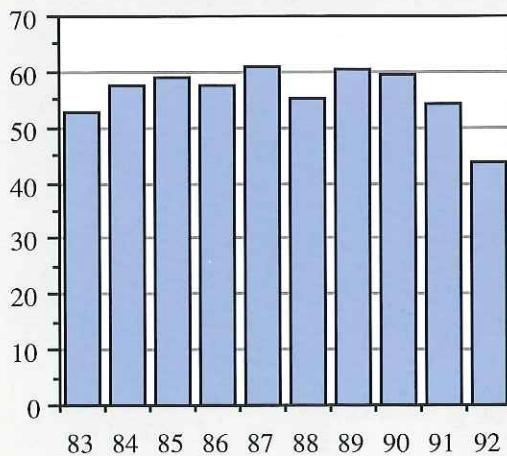
- ❑ Markberedningen har økt igjen til 35.620 dekar. Utviklingen er svært positiv.

- ❑ Det forventes god frøtilgang fra trærne vinteren/våren -93, derfor er utviklingen svært gunstig.
- ❑ Markberedningsomfanget bør økes ytterligere både for planting og naturlig foryngelse.

Foryngelse

1000 dekar

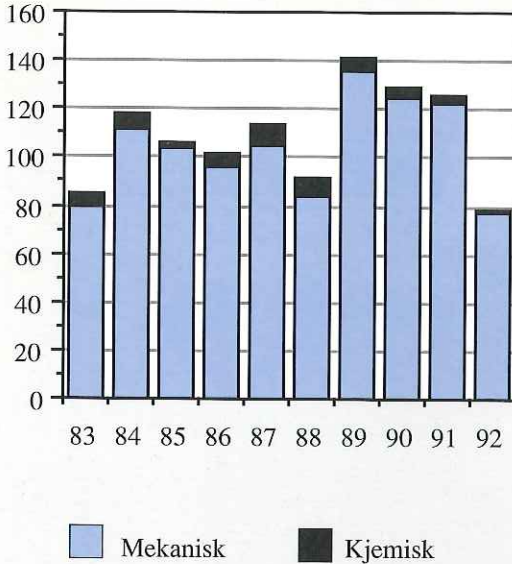

- ❑ Plantetallet er redusert
- ❑ Nedgang også i sådd areal
- ❑ Tenk foryngelse ved planlegging av hogst
- ❑ Nyplanting utgjør: **43.730 dekar**
Suppleringsplanting: ca. **465.000** planter
- ❑ Sådd areal: **754 dekar**
Det er en nedgang fra forrige år.
- ❑ Det er en betenkelig trend i utviklingen av aktiv foryngelse.

Ungskogpleie

1000 dekar

- Drastisk reduksjon i ungskogpleien
- Positiv utvikling i bruk av plantevernmidler
- Ungskogpleien må oppprioriteres igjen
- Ungskogpleiearealet er nede i 78.730 dekar – et betenkelig lavt nivå.
- Bruk av plantevernmidler blir stadig mindre. Sprøytet areal i 1992 var 1899 dekar, snaut 2,5 % av arealet som ble ungskogpleiet.

Generelle kommentarer

- 1992 viser nedgang i skogkulturtiltakene. Utviklingen er betenkelig, og det bør tas et tak for dette i 1993. Målsettingen er vesentlig større.
- 1992 viste god blomstring i granskogen helt opp mot fjellet for første gang på mange år. Det er igangsatt konglesanking både i gran og furu. På grunn av avvirkningssituasjonen har sankingen gått tregt i enkelte områder, mens andre områder har hatt svært god aktivitet. Frølagrene for høyereliggende områder er idag svært små og dels tomme.
- Kvalitet i skogen settes i fokus, og det utarbeides veiledningsmateriell for slik skogskjøtsel.
- Naturlig foryngelse er et aktuelt tiltak i store deler av Hedmark, men det er viktig å utføre hogsten på en slik måte at forholdene for en slik foryngelsesmetode er tilrettelagt. Naturlig foryngelse erstatter ikke planting. Metodene utfyller hverandre.
- De årlige kontroller av kronetetthet og farge på baret viser at skogen i Hedmark er inne i en svak trend i negativ retning, uten at det idag ligger noen kortsiktig dramatik i det.
Den enkelte skogeier må prioritere arbeidet med å skape vitale og vekstkraftige bestand. Utover dette må skogbruksnæringen fokusere på kilden til problemene luftforurensinger forårsaker.

Små endringer i anleggsvirksomheten

Skogsveiene

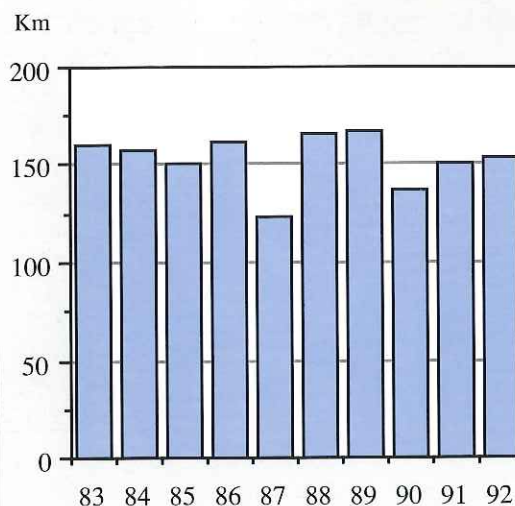
- Det ble bygd 152 km nye skogsbilveier i 1992.
- Ombygging av gamle veier var 181 km i 1992 mot 170 km i 1991.
- Det ble bygd 109 km traktorveier mot 197 km forrige år.
- Nybygging av skogsbilveier kostet 146 kr/m i 1992 – mot 120 kr/m i 1991.

Ombygging kostet 68 kr/m i 1992 – en nedgang på 10 kr/m fra foregående år.

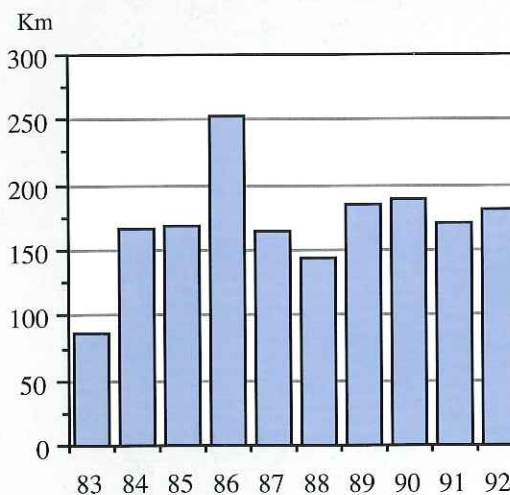
Traktorveiene kostet 27 kr/m i 1992 som i 1991.

- Totalt beløper investeringene i veier seg til 37,5 millioner kroner, hvorav 3,0 millioner kroner til traktorveier.
- En stadig større del av veibyggingen foregår som ombygging av eldre vei.
- Tallene gjelder veier ferdig godkjent i 1992. Deler av anleggene er påbegynt tidligere år. Nedgangen i investeringsaktiviteten i 1992 kommer derfor ikke frem i riktige størrelse.

152 km nye skogsbilveier i 1992

181 km eldre skogsbilveier ombygd i 1992

Skogbruksplanlegging på betydelige arealer i 1992

– men for mange skogeiere takker nei til plan for sin skog

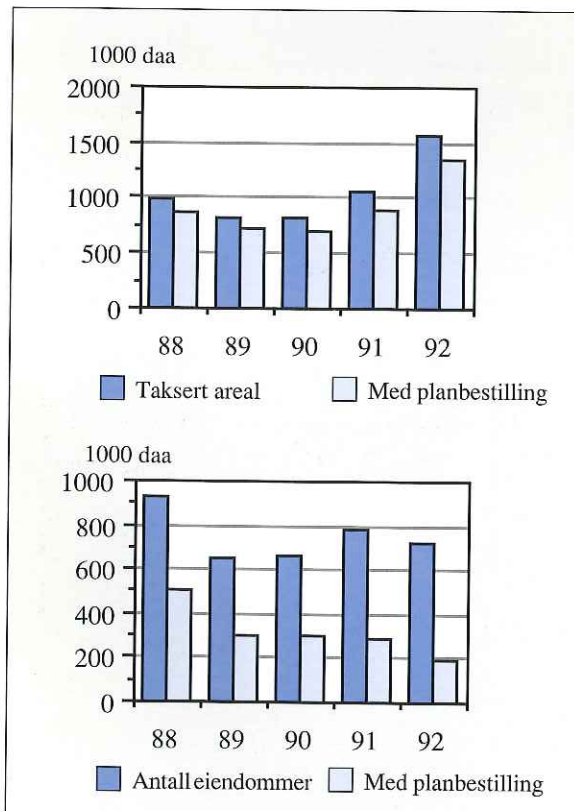
- Skogbruksplanleggingen er videreført etter systemet med områdetakster. Dette innebærer at registreringene konsentreres i områder og omfatter all skog i området. De enkelte skogeiere tilbys å få utarbeidet skogbruksplan for sin eiendom. For de eiendommer hvor det ikke bestilles plan, utarbeides en skogoversikt til bruk for skogbruksetaten i kommunen.
- Virksomheten i året preges av at det er utarbeidet skogbruksplaner for en rekke større eiendommer. Dette bidrar til at det takserte areal er stort.
- For de mindre eiendommene dominerer skogoversiktene, noe som tyder på de planprodukter som i dag tilbys disse eiere ikke er godt nok tilpasset deres behov.

Skogbruksplanstatistikken for 1992 viser:

Taksert areal ialt (1000 daa)		Antall eiendommer		Samlet kostnad (1000 kr)	Statstilskudd (1000 kr)
m/plan	skogoversikt	m/plan	skogoversikt		
1.340	225	189	537	11.844	6.327
85%	15%	26%	4%		

Gjennomsnittsareal for utarbeidede skogbruksplaner: 7.100 dekar. For skogoversiktene: 420 dekar.

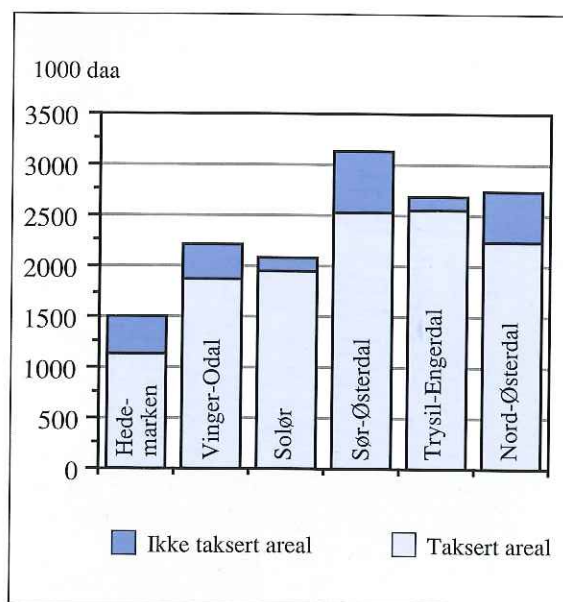
5-års-perioden 1988-92 viser:

Utviklingen i perioden understreker behovet for å "skreddersy" planproduktene for de mindre eiendommene.

Statusoversikt for skogbruksplanleggingen for siste 10-års-periode:

(Oversikt over areal taksert i årene 1983-92, sett i forhold til skogarealet - regionvis. NB! Samlet skogareal = Prod.skog i Landbrukstelling 89 med tillegg av 10%).

Oversikten viser at den overveiende del av fylkets skogareal nå omfattes av skogbruksplanleggingen, og at tidspunktet for fullføring av 1. omdrev for områdetakstene nærmer seg

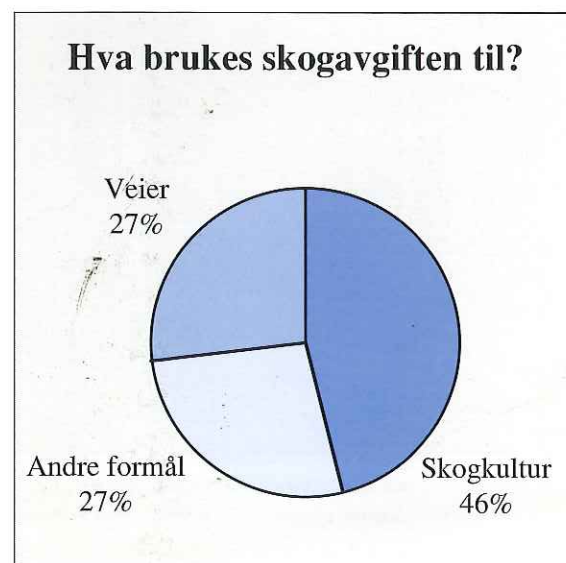
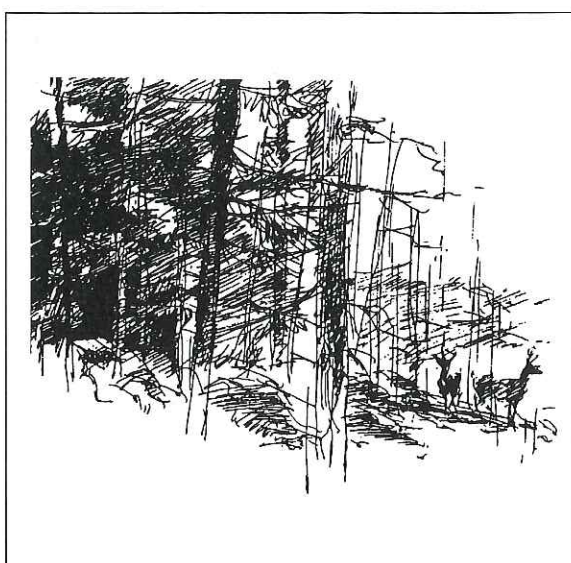
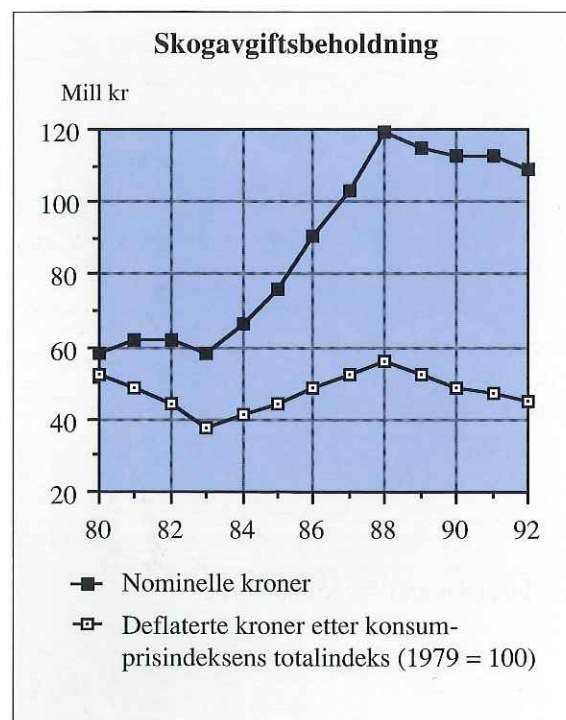
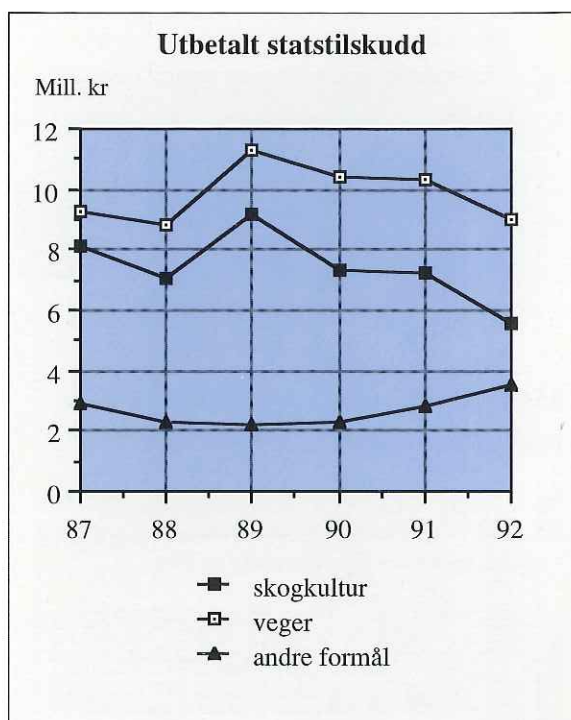
Bruk av skogavgift og statsbidrag

Statsbidrag

Statsbidragene dekker ca. 1/5 av investeringskostnadene i skogen i Hedmark. Utviklingen fra 1991-92 avspeiler reduksjon i aktiviteten når det gjelder veibygging og skogkultur. Tilskuddsandelen er opprettholdt.

Beholdning av skogavgift 1980-1992 (pr. 31. 12.)

Reduksjonen i skogavgiftsbeholdningen de siste årene er en kombinasjon av redusert avvirkning, lavere tømmerpriser og lavere skogavgiftsatts (valgfri fra 5-25% av bruttoverdi). Innstående skogavgift ved årsskiftet dekker neste års investeringskostnader.

Informasjon

Prosjektet "Fra skogbruksplan til økt aktivitet" er fullført

Dette prosjektet, som har pågått i perioden 1990-92, med KAMBI AS som prosjektleder, har hatt som hovedformål at: "Lønnsomheten ved investering av offentlige og private midler i skogregistreringer, skogbruksplanlegging og bruk av plan-data skal økes, innenfor rammen av de retningslinjer som er trukket opp gjennom "Forskrifter"

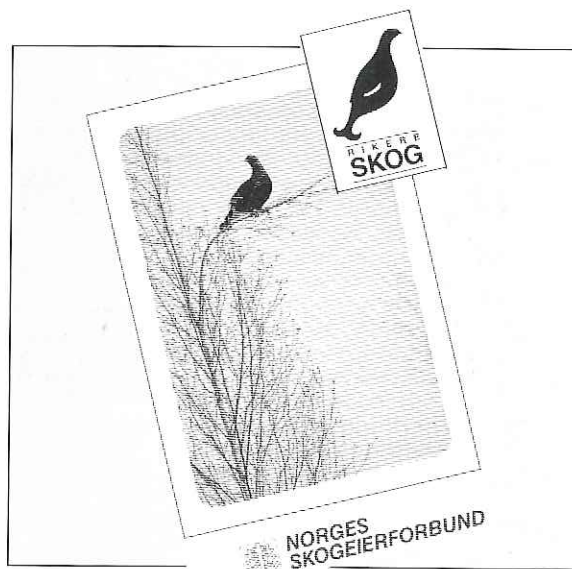
og "Veiledning" fra Landbruksdepartementet. Oppdragsgiverne for prosjektet var Norges Skogeierforbund, NORSKOG, Glommen Skogeierforening og Skogbruksetaten i Hedmark. Prosjektet er styrt på vegne av oppdragsgiverne gjennom en egen styringsgruppe.

Prosjektrapportene vil, sammen med erfaringene fra områdetakstene ellers, danne et hovedgrunnlag for videreføringen av skogbruksplanleggingen i fylket.

Rikere Skog

90-årenes kunnskap om skogbehandling og skogøkologi – utgitt av Norges Skogeierforbund. I Hedmark står hele skogbruket samlet bak gjennomføringen av kursserien som skal gi grunnleggende kunnskaper om hvordan vi kan drive et natur- og rekreasjonsvennlig skogbruk som samtidig gir god driftsøkonomi.

I de fleste kommuner i Hedmark gjennomføres kurs vinteren 92/93. Det er lagt til rette for 6 regionale Rikere-Skog-stier som er praktiske øvningsområder for kursdeltakerne.

"Lære med skogen" er et undervisningsopplegg for grunnskolen. Det er utarbeidet ved skogbrukets kursinstitutt på Honne og består av følgende elementer:

- LMS-permer for: 1. - 3. klasse
- 4. - 6. klasse
- 7. - 9. klasse

- Valgfag Skogbruk for 9. klasse
- Valgfag Viltstell med friluftsliv
- Valgfag Fiskestell med friluftsliv

Hedmark Skogselskap har ansvaret for LMS-arbeidet i Hedmark. Ca. 150 barneskoler og 50 ungdomsskoler har LMS-permene. Ca. 60 skoler har øvningsområder for Lære Med Skogen.

Bygdeutviklingsfondet

Fra sentrale myndigheter stilles forventninger om næringsutvikling i videre perspektiv enn avvirkning, planting, veibygging, osv.

Målet er å prøve å styrke sysselsetting og bosetting i distriktene. Myndighetene har som et av virkemidlene opprettet Bygdeutviklingsfondet.

Dette er næringsutviklingsmidler som skal brukes til å stimulere til bedre utnyttelse av naturgitte og menneskelige ressurser knyttet til jord-, skogbruk og utmarksnæring. Nærings- og sysselsettingsstyret i Hedmark forvalter midlene. Saksbehandlingen fordeles mellom fylkeslandbrukskontoret og fylkeskommunens næringsavdeling.

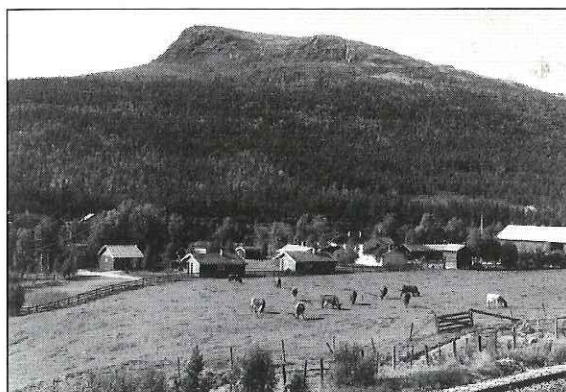
I 1992 hadde Hedmark 16 mill. kroner til disposisjon og det ble innvilget tilskudd på tilsammen vel 10 mill. kroner.

Fylkeslandbrukskontoret, skogbruksetaten har behandlet 15 saker i tilknytning til skog/utmark og gitt tilsagn om snaut kr 600.000 i tilskudd.

Av prosjekter som har fått støtte i 1992 kan nevnes:

- Fiskeoppdrettsanlegg
- Skigardproduksjon
- Restaurering av skogshusvær
- Skogbruksplanprosjekt

Utklipp fra enkelte aviser og fagblad i Hedmark som viser at det begynner å "røre på seg" ...

Langodden Gard, Alvdal – jordbruk, skogbruk, utmarksnæring (Foto: Ola Nyeggen)

Store midler avsatt til BU-fond:

Vil skogbruket kjenne sin besøkelsestid?

Utmarka
- til glede og nytte

Tenk utvikling, Solør

Mye midler på BU-fond

KONGSVINGER

Kongsvinger kommune har et utmarksareal på nær 1 mill. daa og er dermed en kommune med store utmarksressurser. Etter initiativ fra Utmarksrådet i kommunen, og i samarbeid med kontaktvalget for skogbruket og Kongsvinger kommune, skal det startes et prosjekt for utvikling av utmarksressurser i næringsammenheng. Det søkes derfor etter

Prosjektleder utmark

Prosjekt utmark er et samarbeidsprosjekt med en varighet på inntil tre år.
Det søkes etter en person med faglig bakgrunn innen utmark, reiseliv, bygdeutvikling e.l., og med forvaltningserfaring, praktisk legning og trening i arbeidsledelse. I tillegg ønskes utstrakt evne og vilje til nytenkning, initiativ og samarbeid.

Rekordavskyting av elg

I 1992 ble det felt 8.213 elg i Hedmak. Fellingskvoten var 9.337 - dvs. 88% av kvoten ble felt. Dette er det høyeste tall vi noen gang har hatt i Hedmark.

Denne kjøttmengden representerer 1.100 tonn og en førstehandsverdi på ca. 60 mill. kr, og den dekker det årlige kjøttforbruk til nær 30.000 mennesker.

Diagrammet viser tillatt felt/felt elg i Hedmark fordelt på regioner.

 Tillatt felt Felt

